

<https://doi.org/10.52326/csd2022.31>

THE IMPACT OF CORRUPTION ON ROMANIA’S BUSINESS SECTOR

IMPACTUL CORUPȚIEI ASUPRA SECTORULUI DE AFACERI DIN ROMÂNIA

Alexandra Ioana Daniela RUS¹, *PhD.*

ORCID: 0000-0002-1173-2384

Camelia DRANCA², *Master student*

ORCID: 0000-0003-4045-1829

¹*Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, România*

²*Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, România*

Abstract. The aim of this research is to assess the corruption impact on the Romanian economy, reflecting the reality in which the Romanian business develops its activities.

Corruption, a term used by a large part of citizens, can be found in the public sector, as well as the private sector, influencing the smooth development of the economy. Regardless of the modern economy which is permanently evolving, the corruption is still the principal participant of a phenomenon who has an important influence despite of the continual strategies for limitation. In Romania, in the last 30 years of democracy, corruption developed faster and found new ways of appearance, which have slowed down the process of economic evolution of the Romanian society, creating a feeling of distrust in the state institutions and in the business environment. Also, with an anti-corruption legislation at global, regional and national level, who supposed to limit the fraud, it remains a clear point the fact that corruption couldn't be stopped, especially in business environment of Romania. The results of the study shown us that there are significant losses for the businesses and a disturbing of the economic cycle of the country. At the same time, we can approve the fact that businesses are an area of a predisposition to corruption. There are numerous possibilities for unethical behaviors that come with a numerous consequences who can affect the government and the citizens. It is therefore necessary to analyze the impact of corruption on business development.

Keywords: *business, corruption, consequences, fiscal policy, Romania*

JEL classification: *D73, H26, O3*

Abstract. Scopul acestei cercetări este de a evalua impactul corupției asupra economiei românești, reflectând realitatea în care își desfășoară afacerile românești activitatea.

Corupția, termen utilizat adesea de către cetățeni, poate fi întâlnit atât în sectorul public, cât și în cel privat, influențând în mare parte buna dezvoltare a economiei. În ciuda economiei moderne în plină dezvoltare, corupția este în continuare principalul participant al unui fenomen care are o influență majoră, chiar dacă se utilizează în continuare strategii de limitare a acesteia. În România, în ultimii 30 de ani de democrație, corupția s-a dezvoltat mai rapid și a reușit să găsească noi modalități de reveni, ceea ce a dus la încetinirea procesului de evoluție economică a societății românești, creând un sentiment de neîncredere în instituțiile statului și în mediul de afaceri. De asemenea, cu o legislație anticorupție la nivel global, regional și național, care ar trebui să limiteze fraudă, rămâne clar că corupția nu a putut fi oprită, mai ales în mediul de afaceri din România. Rezultatele studiului ne-au arătat că există pierderi semnificative pentru afaceri și o perturbare a ciclului economic al țării. În același timp, putem fii de acord cu faptul că, afacerile sunt o zonă de predispoziție la corupție. Există numeroase posibilități pentru comportamente lipsite de etică care vin cu numeroase consecințe care pot afecta guvernul și cetățenii. Prin urmare, este necesar să se analizeze impactul corupției asupra dezvoltării afacerilor.

Cuvinte-cheie: *afaceri, corupție, consecințe, politică fiscală, România*

1. Introducere

“Ce împinge oamenii la corupție?” o întrebare tot mai frecventă ce a avut drept rezultat o cercetare mai aprofundată a fenomenului, fiind vizibilă în toate domeniile de activitate, precum economie, politici publice și afaceri. Fenomenul de corupție s-a extins de-a lungul vremurilor din cauza veniturilor scăzute, a existenței unei verigi slabe în statul de drept și a lipsei presei libere. Chiar și în urma identificării factorilor esențiali, acesta rămâne un fenomen ce poate fi greu de explicat. În ciuda existenței guvernului ca autoritate și a unei economii interne reglementate, nu s-a reușit stoparea corupției, atât în sistemul public cât și în cel privat. (Yadav, 2011)

Corupția este o problemă frecvent adusă oficialilor români, dezbătută în special săptămâna aceasta, în contextul aderării României la Shengen. Acest fenomen a dus la o serie de riscuri în ceea ce privesc afacerile din țară. Investitorii străini aduc în prim plan procedurile birocratice, aplicarea preferențială a regulilor și mita ca cheie de rezolvare a unor probleme administrative. Codul penal român susține ferm în criminalizarea mitei active și pasive, inclusiv mituirea funcționarilor străini. O societate poate fi sancționată chiar și penal pentru săvârșirea infracțiunilor de corupție, în special persoanele care acționează în numele firmei. Guvernul, aparat al statului român, nu aplică legile anticorupție corect și într-un mod eficient. În anul 2017, cetățenii au ieșit pe străzile Bucureștiului pentru a protesta împotriva decretului care ar fi grațiat condamnații pentru trafic de influență sau luare de mita. În urma presiunii protestatarilor, dar și a influenței internaționale, decretul a fost anulat. Chiar și corupția minoră este considerată o problemă în România, unde plățile neregulate și mita persoanelor influente au ajuns practici obișnuite. Legea nu face o distincție clară între mită și plățile facilitare, iar cadourile și ospitalitatea pot ajunge a fiind ilegale în funcție de intenție și beneficiul obținut în urma acestora.

2. Situația actuală a României

Corupția este un fenomen important ce a afectat constant dezvoltarea diverselor afaceri din România. Pentru început, vom analiza nivelul resimțit. Acest lucru se poate examina cu ajutorul Indicelui de Percepție a Corupției (IPC) realizat de către Transparency International. Acest indice măsoară nivelul de corupție perceput în sectorul public al fiecărei țări, potrivit experților și oamenilor de afaceri. Valoarea IPC variază între 0 și 100, 0 reprezentând un nivel ridicat al corupției, iar 100 nivelului scăzut al acesteia. O valoare sub 50 ne poate indica existența unor probleme în ceea ce privește combaterea corupției. Se poate observa că, în Tabelul 1 am reprezentat valorile Indicelui de percepție a corupției din România în perioada 2017-2021.

Tabel 1. Indicele de Percepție al Corupției

Țară	Indicele de Percepție al Corupției (IPC)				
	2017	2018	2019	2020	2021
România	48	47	44	44	45

Sursa: Raportul Transparency International

Maximul atins în România este în anul 2017, valoarea indicelui ajungând la 48 de puncte. În perioada 2018-2020, indicele scade cu 1 punct, ajungând la aceeași valoare în perioada 2019-2020, adică de 44 de puncte. În final, în anul 2021 valoarea indicelui crește cu 1 punct, de la 44 la 45. Cu toate acestea, valoarea indicelui de percepție a corupției a rămas sub 50 de puncte, indicând clar o problemă în ceea ce privește combaterea corupției în țară.

Un raport important ce ne prezintă opinia reprezentanților afacerilor asupra nivelului de corupție din România este Eurobarometrul Flash. Pe baza rezultatelor publicate în anul 2022, se va realiza o analiză asupra impactului corupției în afacerile țării. Acest sondaj ne arată problemele întâlnite de către afaceriști în procesul desfășurării activității comerciale.

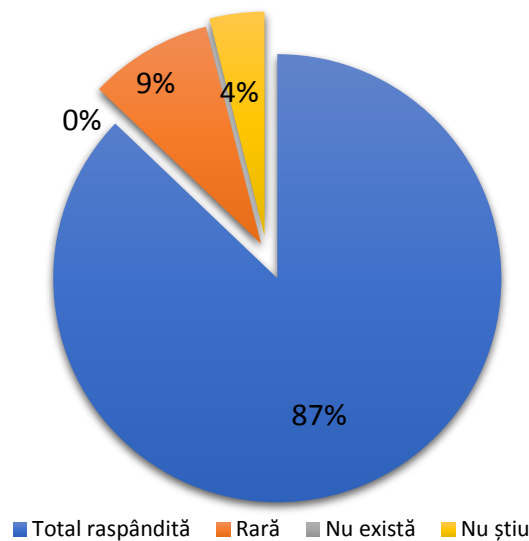
Potrivit sondajului Flash Eurobarometru 507 „ Afacerile și corupția” pentru anul 2022 (Tabelul 2), observăm, faptul că, pentru reprezentanții afacerilor din România, cea mai gravă problemă ar fi legislația și politicile aflate în schimbare rapidă, fiind în proporție de 83%. La polul opus, o problemă mai puțin semnificativă în România este determinate de reglementările restrictive în domeniul muncii.

Tabel 2. Probleme întâmpinate în afaceri

Probleme întâmpinate în afaceri	România (%)			
	O problemă	Nu este o problemă	Nu știu	
1.Complexitatea procedurilor administrative	79%	20%	1%	
2.Politici și legislație care se schimbă rapid	83%	14%	2%	
3.Rate de impozitare	67%	30%	3%	
4.Reglementări restrictive în domeniul muncii	60%	38%	2%	
5.L ipsa de mijloace sau proceduri pentru recuperarea datoriilor de la alții	64%	31%	5%	
6.Infrastructura nepotrivită din România	81%	18%	2%	
7.Clientelism și nepotism	68%	29%	4%	
8.Corupție	70%	24%	6%	
9.Acces la finanțare, inclusiv credite	58%	37%	6%	

Sursa: Tabel adaptat de autori, pe baza informațiilor din raportul Flash Eurobarometru

Un alt aspect important al fenomenului de corupție este răspândirea acestuia, în viziunea reprezentanților firmelor din România.

Figura 1. Percepțiile privind corupția

Sursa: Figură realizată de autori, pe baza informațiilor din raportul Flash Eurobarometru

Datele din rapoartele Flash Eurobarometru din anul 2022 (Figura 1) ne arată următoarele:

- 87% dintre respondenții din România consideră că nivelul de corupție este foarte răspândit;
- 9% din respondenții din România indică faptul că nivelul corupției este foarte rar
- 4% din răspunsurile către comunitatea de afaceri din România arată că 4% dintre aceștia nu știu despre răspândirea corupției în România

Dacă facem o comparație cu media europeană în care 63% din respondenți consideră corupția ca fiind un fenomen răspândit, România reușește să depășească această medie, fiind clar vizibile problemele corupției, dar și tratarea cu superficialitate de către autorități a evenimentului.

De mare interes este și utilizarea celor mai frecvente practici de corupție. În acest sens, pe baza rapoartelor Eurobarometrului Flash avem următoarele:

- cea mai răspândită practică în România este avantajarea prietenilor și/sau membrilor familiei în instituțiile publice cu un procent de 52%

- următoarele practici sunt acelea de a sponsoriza partidele politice în schimbul contractelor publice sau influenței asupra elaborării politicilor (45%) și avantajarea prietenilor și/sau membrilor familiei în afaceri(38%)
- cea mai puțin frecventată practică este cea de oferire a unui cadou sau a unei călătorii gratuite în schimbul unui serviciu, fiind într-o pondere de 22%
- făcând o comparație cu media europeană, în România este mai des întâlnită practica de favoritism în mediul public, față de Europa, unde se aplică în special avantajarea persoanelor în sistemul privat

3. Formele și consecințele corupției în România

O practică des utilizată de către firme pentru a-și mări substanțial câștigurile este cea a “evaziunii fiscale”. În contextul creșterii substanțiale a comerțului în România, fenomenul s-a extins, iar mijloacele prin care persoanele fizice și cele juridice se sustrag legislației fiscale s-au diversificat. O parte din ce în ce mai mare a economiei românești a practicat evaziunea fiscală. (Amarita, 2017)

Este relevantă slăbirea relației dintre evaziunea fiscală și corupția. În timp ce impozitele pot fi ocolite mărginit de către plătitor, este cel mai posibil ca evaziunea fiscală să fie îndeplinită cu ajutorul nemărginit al corupției.

De cele mai multe ori, în România, corupția și politica fiscală devin una și aceeași, din cauza vechilor practici realizate de sectorul privat, cât și de cel public. Atunci când corupția este corelată cu politica fiscală și administrarea fiscală, aceasta se manifestă sub trei forme diferite:

- corupția la nivelul colectării resurselor financiare publice (sau fiscală);
- corupția la nivelul repartizării cheltuielilor bugetare;
- corupția din activitățile cu caracter cvasifiscal (privatizări). (Brașoveanu, 2010)

Din punct de vedere juridic, corupția ia forma următoare:

1. luare de mită (corupție pasivă);
2. darea de mită (corupție activă);
3. traficul de influență;
4. primirea de foloase necuvenite; (Cârjaliu, 2009)

Astfel, prin relația directă dintre corupție și administrația fiscală din România, putem constata următoarele:

- corupția conduce la scăderea PIB-ului și la încetinirea creșterii economice, reducându-se astfel baza de impozitare la nivelul întregii societăți;
- corupția direcționează o mare parte a resurselor financiare publice spre conturile extrabugetare. Deci, concluzionăm faptul că, fondurile sunt folosite mai puțin eficient, cel mai probabil fiind sustrate de către viitorii beneficiari;
- corupția crește costurile unei afaceri, astfel firmele mici și mijlocii având șanse minime de a supraviețui în primii ani de activitate
- corupția duce la scăderea productivității și la eliminarea concurenței loiale, deoarece firmele concurează în termeni de mită și nu pentru a oferi calitate clienților (Brașoveanu, 2010)

Deci, corupția este un element rațional și îndreptat spre propriul beneficiu. Ceea ce îi motivează pe afaceriști în a deveni corupți este dat de valoarea câștigurilor financiare. Comportamentul corupt poate fi explicat ca rezultat al calculelor economice, dar și a viitorului companiei.

4. Concluzii

Rezultatele prezentate privind impactul corupției asupra afacerilor din România ne arată faptul că, există probleme serioase în combaterea corupției. În urma studiului, concluzionăm că valoarea indicelui de percepție al corupției în România este la un nivel destul de ridicat pe parcursul anilor, din păcate fără prea mari îmbunătățiri. Problemele majore cu care se confruntă afacerile în România sunt următoarele: cotele de impozitare, legile și politicile în schimbare rapidă, complexitatea procedurilor administrative, lipsa resurselor sau procedurilor de colectare a datoriilor, accesul la finanțare, inclusiv la împrumuturi, reglementările restrictive ale legislația muncii, infrastructura

neadevata din țară, nivelul de corupție, patronajul și clientelismul. Se poate observa că nivelul corupției este foarte răspândit, în special în zona fiscalității. Cele mai des întâlnite practici corupte în România sunt „avantajarea prietenilor și/sau membrilor familiei în instituțiile publice”, „sponsorizarea partidelor politice în schimbul contractelor publice sau influențarea asupra elaborării politicilor” și „avantajarea prietenilor și/sau membrilor familiei în afaceri”.

Corupția se manifestă în diverse modalități, care din păcate ajung să afecteze firmele în diverse moduri precum: scăderea PIB-ului și la încetinirea creșterii economice, direcționarea resurselor financiare publice spre conturile extrabugetare, creșterea costurile unei afaceri, scăderea productivității și la eliminarea concurenței loiale.

În concluzie, corupția rămâne o provocare majoră pentru mediul antreprenorial, alături de administrarea excesivă și gradul scăzut de încredere al antreprenorilor în administrația publică. Pentru combaterea corupției este nevoie de schimbarea atitudinii cetățenilor și lipsa toleranței față de corupție, oriunde s-ar manifesta aceasta, combaterea corupției cu ajutorul autorităților statului, precum și realizarea prevederilor legale în activitatea anticorupție.

Referințe:

1. Yadav, V. (2011). Political Parties, Business Groups, and Corruption in Developing Countries. Oxford University Press.
2. CORRUPTION PERCEPTIONS INDEX. (2022). Retrieved from Transparency International. [accesat 23.10.2022]. <https://www.transparency.org/en/cpi/2021/index/rou>
3. Eurobarometru Flash 507 - Afacerile și corupția. (2022). [accesat 23.10.2022]. <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2657>
4. Vladislav KRASDEV, B. K.-D. (2019). THE IMPACT OF CORRUPTION ON THE BUSINESS IN BULGARIA AND ROMANIA. [accesat 23.10.2022]. <https://sciendo.com/article/10.2478/kbo-2019-0057>
5. Amarița, A. (2017). Evaziunea fiscală în România. [accesat 23.10.2022]. https://www.revistadestatistica.ro/supliment/wp-content/uploads/2017/01/rrss_01_2017_-AIro.pdf
6. BRAȘOVEANU, I. V. (2010). Economia subterană și corupția: probleme majore ale economiei românești. [accesat 23.10.2022]. http://store.ectap.ro/articole/529_ro.pdf
7. Cârjaliu, C. (2009). Accepțiuni și sensuri ale noțiunii de corupție. [accesat 23.10.2022]. https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/257-262_2.pdf